

Lõe

Sõnumid

Mida jutustavad meile mäed?

Pilt loodusesse täidab inimest ülevate tunnetega, aga iseäranis mõjurikas on waade üles mägedele. Need tuisuvad kõikide rinnus esile salapärasemaid tundeid. Mis võib küll selle põhjus olla? Põhjuseid võiks nimetada mitmesuguseid, nii kui mägede hiiglasuurus, kõrgus, mis ulatab üle pilveteist, mille kõrval inimene end tolmukübeme taoliselt väikseks tunneb jne. Kõik need mõtted võivad teatud määral õiged olla, kuid mägede mõjul meid valdavate iseäraliste tunnete tõelisku põhjust peame otsima siiski mujalt.

Lehitjedes piiblit, seda raamatute raamatut, milles nii palju lehekülgi on looduse vägevusele pühendatud, leiame jäält terve rea sündmusi, milliste ajukohaks on olnud mäed.

Tuletame meele ainult Abrami läbielu ühel mäel oma poja ohiverdamisel. Selle kohta on öeldud: „Ja Abram pani selle paigale nime: Küll Behooiva näeb. See pärast öeldakse veel tänapäevani: küll seda saab näha Behooiva mäe peal.“ 1. Moos. 22, 14. Siinail kordas Sumal käskusid, andes neid nähtaval kujul oma rahvale. Taatvet ütleb: „Ma tõstan oma filmad üles mägede poole, kust mu abi tuleb. Mu abi tuleb Behooiva käest, kes ta taeva ja maa on teinud.“ Laul 121, 1. 2.

Nõnda mõjutas looduses ilmutatud suurus Taatvetit oma filmi ülespoole tõstma, täites tema südant Sumala vastu auartusega ja usaldusega. Ta avaldab seda mõtet mitmes teises kohas, näiteks: „Enne kui mäed sündisid ja maa ja maailm loodi, oled sina, Sumal, igavestest igavesteni.“ Laul 90, 2. See waatepilt tuletas aga Taatvetile veel midagi muud meele, ja nimelt: „Behooiva, su tõidus on ülemal pilveteist saadik. Su õigus on kui Sumala mäed, su kohtuseadused on kui suur sügavus.“ Laul 36, 6. 7.

Mida Taatvet Sumala õiguse all mõtles, seda leiame tema suust järgmises lauses: „Behooiva käskimised on õiged, mis südant rõõmustavad... Behooiva kohtuseadused on tõde ise, õiged on nemad hoopis.“ Laul 19, 9. 10.

Seega juhtis waade hiiglamägedele inimese mõtteid Sumala, kui kõikide asjade looja, tema vägevuse kui ka looduseaduste, ning lõppeks ka Sumala tõelise kätse peale, milliste pidamine „iga inimese kohus on.“ Rog. 12, 13. Taatvet ütleb edasi tuletades meele Sumala imetegusid oma rah-

va kasuks: „Ja tegi kalju lahti, et veesi välja jooksis, kui jõgi mööda püüast maad.“ Laul 105, 41. Kalju millest Israel joodetud sai, oli teatud mõttes eeskujuks igavese, kõikumata kalju, Kristuse, peale. Waata 1. Kor. 10, 4; Matt. 16, 18. Sumal on oma rahvale nii abi kui ligiolekut mägedelt näidanud. Kui Israel Eliisa ajal Siiria sõjavägede ees hirmu tundis, siis oli Eliisa kindel jumaliku ligioleku ja abi peale, mida ta ka oma poisile tahtis teada anda. Poisi küsimuse peale: „Mu isand, mis peame nüüd tegema?“, vastas Eliisa: „Ära kardada, sest enam on neid, kes meie juures, kui neid, kes nende juures... Ja Behooiva tegi poisi filmad lahti ja ta nägi, ja waata, mägi oli täis tuliseid hobuseid ja wankeid Eliisa ümber.“ 2. Kun. 6, 15—17.

Kõik need sündmused näitavad, et mäed juba wanasti inimese südant imeliste tunnetega täitsid ja teda looduse üle walitseva võimu peale mõtlema põhjustasid.

Ja imelikult on ka palju sündmusi, mis Kristuse maies elus tõestunud, mägedega ühenduses. Ta palvetas sagedasti mägedel. „Ja kui tema rahva sai ära lastud, läks ta üles ühe mäe peale isepäinis lugema: ja kui õhtu sai, oli tema üksi sealhambas.“ Matt. 14, 23. Ka armastas ta õpetada mäe ümber. „Ja Jeesus läks sealt eemale ja tuli Kalilea järve ääre ja tema läks ühe mäe peale, ja istus sinna maha. Ja palju rahvast tuli tema juure.“ Matt. 15, 29.

Paigats, kus ta jüngritele enda muutmist näitas, valis ta jällegi mäe. „Ja kuue päeva pärast võttis Jeesus enesega Peetruse Jakobuse ja Johanne, tema wenna, ja viis neid üles ühe kõrge mäe peale isepäinis ja teda muudeti nende ees.“ Matt. 17, 1. 2. Sõegi tema surm teostus mäekünkal, Kolgatal.

Ja kui Sumal kord palu ühes tema järelustega maapäält äraaotab, ja kui uus Jerusalemla taevast maha tuleb, siis „õlipuu mägi lõhkeb lõhki keskelt, päevatõusmise ja loojaminemise poole“ (Sak. 14, 4.) ja Jerusalemla võtab sinna aset jäädavalt.

Mida räägivad veel täna meile mäed? Nad jutustavad meile Sumala suurest väest, mis ka ta kogu loodust kõikumata oma asemel hoiab, kuid ka veel: „Sest küll mäed liiguvad ära ja mäekünkad kõiguvad, aga minu heldus ei pea mitte sinust liikuma, ega mu rahuseadus kõikumata, ütleb Behooiva, su halastaja.“ Jes. 54, 10.

Wäljawaated.

K. Kofe.

Wälkelt on kõrvaldanud Kõigevägevama käsi eestriide saabunud aastalt. Autoriteetid ootavad kannatamatusega 1930. aasta etendusi. Tõelikult toob 1930. aasta ainult mõned uued pildid maailma draama viimastest waatusest esile, mis algas 10. aastajaga. Suur maailma draama on kestnud juba peaaegu 6000 aastat. See algas patulangemisega ning jätkub veel tänapäev. Selle draama teem on võitlus hää ja kurja, õiguse ja ülekohtu, valguse ja pimeduse, Kristuse ja saatana vahel. Me oleme kõik selles tegelased. Igale inimesele, igale rahvale on antud oma osa. Ükski ei saa neutraalne ega passiivne olla. Misugust osa mängid ja, hääd või halba? Täevased hulgad, inglid, fogu uniwersum kuulub päälitvaatajate hulka. Neid asju igatsesid inglid ka väga vaaadata 1. Peetr. 1,12. „Seft meie oleme filmimeks saanud maailmale ja inglitele ja inimestele 1. Kor. 4,9.

Me läheneame maailma draama traagilisemale momendile. Nii kirjult ei ole veel kunagi maailmas läinud kui tänapäev. Näib nagu juhiks saatana ise fogu seda näidendit, sest ta on selle ilma isand ja jumal. Jumal annab talle võimalust näidata oma kunsti. Jumal on kannotlik ja pikameelne, ta ei ruttu mitte oma asjaga, sest talle on kõik asjad maailma algusest jaadid teada. Ta võidib oodata, sest tema ees on tuhat aastat kui üks päev. Me ei või Jumala teid mõõta oma mõtetega; me ei või tema mõtteid ära mõista oma mõtetega. Me teame ainult üht: „Mis Jumal teeb, on ikka hää!“ Ta annab saatanale võimaluse oma iseloomu täielikult ilmutada uniwersumi ees ning kui ta plaanid on õiges walgu'es avaldatud, siis hävitab Jumal saatana. Tuleb päev, mil Issand hävitab kurja kõige juurte ja offadega. Mal. 3,19.

Mida näeme tänapäev maailma näitelaval? Pildid ning waatused vahelduvad tuule tiirufega. Me ei jõua hingata ega mõeldagi, kui üks sündmus järgneb teisele: sõjad, revolutsioonid, näljad, kaitud, maatvärjemised, katastroofid, wägitwilla-tööd, peitused, röövimised ja ahastused. Kõikjal walitseb põnewus, kindlusetus ja truudusetus. See kõik tuleb meile meele wanu prohveti sõnu: „Mürin on tulnud maaotsani, sest Jehowal on riuasi paganate (rahwaste) wastu,

tema ise käib kohtus kõige lihaga; need, kes hõelad, annab ta mõõga kätte. . . Waata õnnetus tuleb wälja ühest rahwast teise ja suur kange tuul tõstetakse maataartest. . .“ Miks? Wastus: „Kes waga, see on lõppenuid ära maa pealt ja õiglast ei ole mitte inimeste seas; nemad kõik waritsewad selget iverd, nemad püüawad üksteist õfegu noodaga. Et nemad mõlemate kättega saafid hästi kurja teha, siis küsib würist andeid, ja kohtumõistja mõistab kohut meelehää eest, ja kes suur, seefama räägib oma hinge tigiduse järele ja nemad korrutawad seda ikka jämedamaks. Kõige parem nendest on kui fibuwils, ja õiglane kui fibuwilsne aed; su wahimeeste päew, kui see kätte peab nähtama, tuleb; siis peab neile ehmatus tulema. Urge usfuge mitte tutawat, ärge lootte sõbrale; hõia oma suu üfifi selle eest kes sinu kaenlas magab. Seft poeg teotab isa, tütar seifab oma ema wastu, minija oma ämma wastu ja igaihe koda-fondsed on tema waenlased.“ Seremia 25,31.32; Miks 7,2-6. Need sõnad wastawad meie praegustele olufordadele nii topfelt, nagu õlefid nad täna kirjutatud. „Sa meil on üks findlam prohwetifõna, ja teie teete hästi, et teie seda tähelepanete kui üht küünalt, mis pimedas paigas paistab, feni kui päew wälja paistab ja foidutäht tõuseb teie südames.“ 2. Peetr. 1,19.

Snimesed ootawad põnewusega asju, mis peawad sündima. Maailma seifuford lähed päew-päewaga kirjumatks.

Suure draama juht tunneb, et tal ei ole enam aega ning fellepärast fafutab ta igat momenti, et näidata, mis ta võidib. Tänapäev waatawad inimesed wähe fellele, mis on lubatud, mis on oludele ning seifufordadele kohane, mis õleks õige ja tõbulik. Ainult fihile tahetakse jõuda, otstarwe pühendab abindu. Maailma näitelawa ahwardab taofeks muutuda. Saatana ei mõelnud, et maailm fatur tema walitfufe all niifugusiesse olufordadesse. Tema plaan oli paremini tegufeda kui Jumal. Kuid see ei ole võimalik. Jumal oli kõik positiivse oma walitfufe programmi üleswõtnud, ning saatanale jäi kõik negatiivne üle.

Dr. M. Luther, nähes tofsearset rahwa pimedust ja segadust, felfifondlikku tõlblufetust ja langust, Rooma jumalafarimatust ning häbematut tegufemist nii hästi waimlijis kui ka ajaliffes

asjus, hüüdis: „Mulle näib, et kuradile enesele tuleb hirm, seda nähes ning kuuldes.“

Saatan näeb lõppu lähenevat, ta teab, et tal on vähe aega, — selle vastu rumal sulane aga mõtleb, et veel on palju aega; sellepärast tegutseb saatan täna nii intensiivselt. Tal on suur viha. milline avaldub rahwaste ning seltskonna elus. „Häda neile, kes maa pääl elavad!“ hüüab apostel Johannes oma nägemises. Ehk küll saatan hirmsasti tegutseb, siis on usklik Kristuses, enese kindlas loosis, julge ning võidib suure reformaatori Lutheriga hüüda:

„Kui oleks ilm täis kuradeid,
kes tahaksid meid neelda,
ei kardaks meie kedagi,
küll Jumal võidib neid teelda!“

Kui seisukorrad on farnased, misugused võivad siis küll olla väljawaated saabunud aastal. Mis toob meile 1930. aasta. Võitlust ning jälle võitlust. Võitlus on selle kättejõudnud aasta ja elu loofung. Sellest ei saa keegi kõrvale hoida. Meil tuleb võidelda enestega, maailmaga, puudustega, patuga, liha ja verega, ja „vaimulikkude kurjuste vastu taevastes asjades“.

Õnn sellele, kes seisab kindlalt ja lootusrikkalt selle mõõdapääsmata eluvõitluse ees, sõdides õiguse ja kohtu, usu ja kannatuse eest. Õnn sellele, kel on elus eesmärk, kellel on lootus oma eesmärgi saavutamata, kes teab, et ta võidab Kristuse läbi, omandades tema armuga närtsimata krooni. See lootus on inimesoo parim osa. Tema oleme kõige armetumad olevused. Sellena ei ole elu tõeline elu, sellena oleme elusalt maetud.

Kuid nii paljudel, ah, nii paljudel puudub see lootus. Kui kõlaksid uueaasta kellad, siis hüüdsid nad: võitle! usu! looda! Seit paljude õnnetute hinges kustutas meeleheide viimase hõõguva lootuse tahi, ning nad langesid igavesesse, pimedasse öösse.

Kes on selles süüdlane? Süüd tuleb otjida nende juurest, kes rõõviivad rahvalt selle lootuse, kes kuulutavad, et piibel on inimeste, mitte aga Jumala sõna, kes jalgavad Kristuse lunastuse jõudu ning tema ülestõusmist, kes naeravad Kristuse tuleku ja viimase kohtu üle, kes paigutavad elava Jumala asemel ebajumalad, kes ütlevad, et teadus, filosoofia, maailmavõim, kuuld ja hõbe, waadake, need on sinu jumalad, kes find on Egiptuse orjusest wälja toonud. Urgem unustagem üht: kes teeb pattu, see on patu sulane. Õige wabaduse võidib ainult Kristus meile anda.

„Sa ühegi muus ei ole õnnistust; sest ühtegi muud nime ei ole taewa all inimestele antud,

selle läbi meie peame õndsaks saama“. Ainult Jeesus võidib tormi ja laineid kätvida, ainult tema võidib hädaõid wähendada, ja walusid waigistada ja rõhutada ning ahastatud hingedele rahu anda. Ta hüüab: „Tulge minu juure kõik, kes teie wadawatud ja koormatud olete, mina tahan teile hingamise saata“.

Maailm wajab Jeesust Kristust. Paganad hüüavad tänapäew ahastusega: „Me tahame Jeesust näha!“ Seda wäljapääsmatut seisukorda, millesse maailm on jõudnud oma tarkusega, võidib ainult Jeesus parandada. Sellepärast kõlab tänapäew hüüe kõigile rahwastele: „Waata, peigmees tuleb! Minge temale vastu!“

Mida peame tegema? Wastuse leiame 24. Laaweti laulus: „Teie wäratwad, tõstke oma pead üles, ja teie igawesed ukjed! laske endid üles tõsta, et ou kuningas võidib sisse tulla! Kes on see aukuningas? Jehoowa, tugew ja wägew Jehoowa, wägew sõjas! Siin lauldakse Kristuse võidufäiku läbi maailma. Need sõnad lähewad täna meie filmade ja kõrwade eest täide. „Waata, ma seisan ukse ees ja koputan.“ Sõsand koputab maailma uksele suurte sündmustega, sinu südamele aga oma sõnaga. Seepärast tehke kõrgeks endi wäratwad, Siiria ja Egiptus, Ateena ja Room, sest Jerusalemma Sõsand tahab sisse tulla. Wägew wäratwad lai India ja Hiina, sest taewase kuninga saadikud tulewad teie juure rõõmusõnumiga. Wägew eneste ukseid ja templid, Mexiko ja Peru, sest Israeli Jumal tahab teie juures aset võita. Orööni- ja Sapimaa rõõmustage, sest ka teile tõuseb pea õiguse päike, mis eales looja ei lähe. Teie ägawad päikeselapsed kuumas Aafrikas, tõstke üles eneste filmad, sest Sõsand tuleb, et teid igawese eluallika juure wiia. Teie, alalises ruttamises ning hirmjas käras wäsinud, ilma päikeseta ja wärste õhuta New-York, London, Pariis ja Berliin, oodaku weel vähe aega, pühenduge Sõsandale, sest ta ehitab pea oma riigi üles, kus õige istutab wiinamägesid ning igauks istub oma wiinapuu all.

Kallid lugejad, peatage ford filmapilguks ning mõtelge, millised wäljawaated on maailmal ning millised Jumala lastel, kes ujuvad tema püha sõna. Loe Matt. 24, 44—51.

Maailma ootab täielik pimedus, kus on hulgumine ja hammaste kiristamine, aga neile, kes Jumalat armastawad ning teda teeniwad, walmistab Jumal au, mida film ei ole näinud, mida kõrw ei ole kuulnud, ja ei ole ühegi inimese südamesse tõusnud. On wäärt, olla Jumala laps! Kas sa ei taha sel saabunud aastal Jumala lapses saada?

Tee ülespoole.

Meie aeg pühendab ikka enam ja suuremat tähelepanu lennutehnikale. Me näeme peaaegu kõikidel aladel edusamme, mille abil enmast ärasalgavad ja julged kangelased „lennul kõraste poole“ viilivad.

Kui me tänapäev näeme lennukuid oma pea kohal tiirlevat, unustame tihti, kui väga see meid üllatas ja imestama pani, kui me esimest korda lennukit õhus nägime. Siis näis see meile jellepärast ebaloomulikuks, et see meile võõras oli. Aga aegamööda, vastavalt jellele, kuidas me jellega harjuda muutume, jai meile nende looduseeaduste loomulikkus selgeks, milliste varal see „tee ülespoole“ võimalikuks jai. Praegu ei ole pea midagi maailmas, mis meile õpetuseks poleks. Ei ole ühtegi asja, mis meile milgil viisil ei võiks anda õpetust. Kõik on meile näiteks, hea eeskujuks ja paha hoiatuseks.

Enimestel on raske kõiki ajanähtusi otstarbekohajelt ärakasutada. Tema pilku paeluvad liig jägedasti puhtainelised asjad. Nõnda ei ole lerge väliste momentide mõjusid sisetelt nõnda kohata, et need meile vastumeelselt ei mõjuks. Kuid et eneste tihti saavutada, peame välistele mõjudele vastu seisma ja eesmärgi poole rühkima. Selleks peame kõigepealt omama tahet, head, ausat, kindlat tahet.

Kui meie tahame minna oma teed, siis mõtleme jellele. Me mõtted peavad meid viima tervesse elavusse, et meie oma tee käimisväärilikeks ja kõlblikuks teeme.

Me tunneme endid nii jägedasti ja nii paljudes asjades eba kindlatena. Raskest ajast tabavad meid saunuti jägedasti. Meie õpime, et olla rohkem elukõlblikumad, meie kuulame loenguid, loeme raamatuid ja kirjutusi, et endile sisetelt kindlust omada. Meie ei taha mitte ainult elada, et elu alal hoida, meie tahame ka endid harida ja midagi korda jaata.

Bismarck, mees, kes kaua elas ja palju läbi elas, mees, kes oli rikas kogemustest, ütles elust: „Meie pole mitte stin, et ainult olla, vaid et meist ka midagi jaab!“ Meie tahame midagi jaada! Kui tuntud pole see jõna igale püüdlilikule inimesele! Meie tahame midagi saavutada! Kas teame täpselt, mida me tahame saavutada? On olemas küsimus, mis tahab kõlada lärmitselt päevakäraist üle, küsimus: kuhu ja lähed? See küsimus sejab meie kõikide ees. See on olulise tähtsusega. Olulise tähtsusega, kui kõik muu elus. Praegu jookseb lõpumatult palju teid üksteisest üle, mis meie vaimu effitavad ja edu takistavad. Meie ei jõua dieti edasi kõigi ajavoolude ja vaimliste suunade wirrvarris. Meie peame jellepärast teadlikult ja julgesti kindla hea tee valima.

See tee peab olema tee kõrgusesse. Ta peab välja viima elumadalikkudest, peab olema abinõuks, et kiskuda end lahti vanadest ihu ja hinge hukkavast harjumusest. Tee kõrgusesse on teeks valguse juure, ja rändamine valguse poole on kasvav äratundmine. Seda näitab meile ka loodus. Kõik, mis temas kasvab, areneb ülespoole, viilub valguse poole. Ja mis valguse käes elab, see on tugev, vastupanuvõimeline; mis aga vastu maad varju jääb, on väikene ja nõrk. Meie loeme, kuuleme ja räägime jägedasti neist, kes suureks ja võimsaks saanud maapeal. Peaaegu alati on aidanud väsimatu püüd ja igajuuste raskuste lahkamatu ületamine jõuda kõrgusesse. Väikestest algustest on arnenud nad ja nende töö suureks ja võimsaks. Ka need, kes suurt pärinud on ja selle üle võtnud, peavad, nagu luuletaja ütles, ikka kõige pealt ära teeninud olema, et jeda omandada. Muudu tuleb langus, võimu kadu. Nõnda näeme me ka tänapäev inimesi, kes on kirkatest oludest väljakasvanud ja näeme perekondade ja rahvaste suureks saamist ühtlasi teadliku ülespoole püüdmise läbi. On teada, et tee kõrgusesse on tee edule. Valjud on tänapäeval hiiüded vabaduse järele, et vabaneda maisest hädast ja vaimlikest kirkusest. Kuid nii valjud kui need hiiüded ei ole, kõlavad neist siiski veel üle rahutu maailma hiiüded. Kui me ei taha, et meie hiiüded lõpmatusest asjatult kõlaks, siis peame neid vaikselt Jumala poole jaatma. Seal mõetakse need vastu. Seal tuleb vabadus ja valgus meile vastu. Assume teele, ja otfime teed Jumala juure! See üffinda on õige elutee, tee kõrgusesse.

Seda teed näitab meile piibel. Apostel Paulus kirjutab temast kui ühest „uuest elavast teest“ (Ebr. 10, 10). Uus tee peab see olema. Siimalikud teed, kuigi nad viitvad teatud edule, ei vii meid siiski hingelikest kirkusest välja. Neil puudub kõige pealt kõige kõrgem ja kõige tähtsam, rahu ja õndius.

Mõni aeg tagasi kõid ajalehed jõnni ühe suur-töösturi tunnistusest, mille ta oli lajknud enne surma gramofoniplaadile märkida. Selles tunnistuses kurdab mees, kes elus tähtsa seisukoha mõitnud, et kui tühjaks on jäänud tema süda kõigile edule vaatamata ja kuidas ta nüüd ilma õnnetundeta peab jaatma mööda oma päevad maapeal. Selles elul puudus uus, elav tee, millest räägib piibel. Mitte teaduse tee, mitte inimvaimu tee ei vii elus kõrgusesse. Kõik teed, mida maailm tunneb ja nimetab, jooksevad rahutusse ja vaimlikesse abitusse. Nemad toidavad hinge kahtluse ja usfmatusega.

Meie oleme nende lugematuteks tunnistajateks, kes meie ees kõigil teedel hinge rahu otfivad ja jeda

mitte ei tea, sest nad pole käinud Jumala teed. Sääb ainult üks tee, mis inimestele waimlist jõudu ja rõõmu annab, uus elaw tee, mida näitab meie piha kiri. See on tõe, usu ja Jumala peale lootmise tee. Piibel juhhib meid Jumala tõe juure. Meie näeme, et kõik ilmalik tarkus ei wõi näidata seda, mis meie eest peidetud on, kui meie seda piiblist ei otfi ega uuri. Piibel avab meie õnneliku kristliku elu saladused ja juhatab meid õigese teele.

Tee ülespoole, seda teame me kõik, nõuab rohkem siididust ja piiswust, kui minek tajasel teel. See on maailma pahede eriline kawalus näidata oma teed sihedana ja mugawana. See on lõburannauf usmatuse tänawal. Kes seda teed sammub, kistakse kaasa selle rahwahulga poolt, kes armastab ilmalikku enam kui Jumalat. Mõned lähewad seda teed mööda teadmatusse tõttu, teised jälle armastusest ilmalikkude asjade wastu, jälle teised, et neile näib tee ülespoole liig raskena; suurem osa seepärast, et nad Jumala ja Kristuse enesest ära tõukawad, sest et nad ei taha ühtegi isandat enese üle tunnistada.

Ainult wähesed näewad särawat eesmärki teel

fõrgusesse. Meile on eesmärk rohkem wäärt kui kõik muu, millest nad loobunud. Nad on jõudnud äratundmisele, et eesmärgi wäärtus tee ära tajub ja ohwerdawad tema pärast rõõmsalt kogu maailma. See on õige kristlase elu. See on julge ülespoole ronimine samn sammult tõe teel.

Prohwetlik sõna ütleb: „Sehoowa tee on tuulis-pää sees ja kange tuule sees“ (Nah. 1. 3.).

Ufflik rändab seda teed Kristuse jälgedes, kes eel läks ja ifka weel läheb juhina uffliku hinge eel. Kui me nimetame endid kristlasteks, siis peame ka Kristust eeskujuks wõtma. Kui sihikindlalt, piiswalt ja waikselt läheb ta oma isa teed! Tahame me tema järelkäijad olla, siis peame ka tema teed käima. Tema tee on käimine õiguses. Kui tarkilik see on, näeme sellest, et Paulus ka meie aja rahwale hüüab: „Ülekohtust taganege igaüks, kes Kristuse nime nimetab.“ (2. Tim. 2, 19.)

Meie jätame maifed õhkkonnad endi alla, murrame läbi inimihade pilwetest, mis meie pilku kurnestab, ja näeme ifka selgemini endi ees eesmärki, kuhu poole me rändame usus ja wu jõuga ning see eesmärk tajub ka kõige raskena tee.

Jeesus Kristus ülima suurusena.

Kristuse ülimast suuruselt on inimestel ainult wäike aimdus, Tema suuruses ühendub igaüks ja maailm. Ta on kõige olemise algus, kõikide asjade ületeloidja. Tema kohta öeldakse Ebraea kirjas, et Jumal ei ole tema läbi üffi rääkinud, waid Jumal on teda „kõige asjade pärijaks seadnud, kelle läbi tema ka maailma on teinud; kes on tema au paistus ja tema olemise märk ja kõik oma wägetwa sõnaga kannab pärast seda, kui tema sai meie pattude puhastamise iseene'e läbi teinud, on ta istunud suure au parema käele ületwal kõrges“. Ebr. 1, 2, 3. Weel on öeldud temast: „Sina Isand oled algusest maa rajanud ja taetwad on sinu käte teod. Need samad peatwad huffa minema aga sina jääd ifka, ja need peatwad kõik otsekui kuub wanaks minema“. Salmid 11, 12. Kogu unitwersum ühes lugematute päikestega, mis oma walgusega taewatehased üleujutatwad, rändtähed (planeetid), mis oma päikeste ümber ilmaruumis keerleiwad, mis mõistuslistele oletvustele, inimestele, elamise wõimaldatwad, on Jumala Poja loomisõna läbi esile kutsutud; sest Sina on oma Poja läbi kõik loonud. Loomisega wõttis Jumala Poeg ka wastutuse oma pääle, neid hoida. Sa esimese inimese üleastumise juhtumisel maa pääl, ei tõmbunud ta hoolitsemisest tagasi, waid palju enam — tema au täitis maailma, kui ta tuli seda patust lunastama. Sina ei ole Poega mitte üffi

loomiseks, waid ka pärijaks seadnud. Selles mõttes wõis Jeesus Kristus enne waluteele astumist oma Isale öelda: „Sa kõik, mis minu on, on minu, ja mis minu on, on minu ja nende seas olen mina austatud“. Joh. 17, 10. Nii wõis rääkida ainult kõige kõrgema Jumala Poeg, kes on kõige asjade pärijaks.

Kõikide maailmade omanik! Mis see tähendab? Maapäälised walitsejad on olnud tihti uhked oma suuruses. Mõtleme näiteks Nebukadnezari, Aleksander Suure, Greeka ja Rooma walitsejate ja wägetwa Napoleoni uhkuse pääle. Kuid mis oli nende wõim, wõrreldes Jumala Poja kõige maailma täiuse walitfufega! Põhjuseta ei ole teda Ilmutuse r. 19. ptk. „Kuningate kuningaks ja ifandate Isandaks“ nimetatud. Tema käsutab lugematuid hulke ingleid ja teiste maailmade elanikke, kes kuuluwad taewasse perekonda. Ta kannab kogu ilma oma kõikwõimsa sõnaga. Nõnda on meil wähe aimdust, nagu ma alguses juba nimetasin, Jeefuse Kristuse ülimast suuruselt. Temaga wõrreldes oleme kui need putukad, kelle eluiga on kõigest üks päew, ehk nagu tolmukübe, mis hiigla kalsjude wahel päikesepaistel hõljub, wõdi nagu tilk trett meres. Jumalapojana on Jeesus Kristus kõige wäiksemale osale oma riigis, meie maaterale, tähelepanu juhtunud, sest muidu oleks ka inimene igawesti kadunud olnud. Johannes, Jeefuse arm-

Sam jünger, seletab: „Sa kui ma teda nägin, langetin ma kui furnud tema jalge ette maha.“ Slm. 1, 17. Tema suuruse vastu ei saa keegi seista. Sellepärast on ta ka maapäässetele suurustele hirmuts, kui ta ilmub. Nende kohta öeldakse: „Maa kuningad ja suured rikkad ja päälitid tuhandete üle ja vägevad ja kõik sulased ja kõik wabatmehed pugestid warjule koobaste ja mägede kaljude sisse ja ütlesid mägede ja kaljude vastu: „Langege meie pääle ja pange meid warjule sisse palge eest, kes aujärje pääl istub ja talle wiha eest; sest et tema suur wihapäew on tulnud ja kes wõib ees seista?“ Slm. 6, 15, 17. Tema on suure Sumala aupaiustus, kes patustele ligipääsemata walgukses elab.

Taewaminemistest saadik on Jeesus Kristus Isa au paremal käel kõrges ja walitseb Isa tahmise järele kõige ilma, ühes arwatud meie maakera. Ilmutuse raamatus atwalandud kirjad seitsemele kogudusele on kindlaks tõenduseks, et Kristus weel enam on kui ülempreester ja eestkõstja. Ta on rahwaste- ja kirikuajaloo juht ja tema käsi on üle kõikide walitjaste igal ajal.

Nende põhjendustega ei asendata Sumalat-Isa mitte tahaplaanile, waid palju enam: „Sest see on Isa hea meel olnud, et kõik Sumala täius tema sees pidi olema.“ Kol. 1, 19. Isa atwaldab oma wägewust, tarkust, õiglust ja armastust juht oma Poja läbi. Jeesuse Kristusega pole olnud jumaliku ilmutust.

Wanas seaduses Sumal, kes Abraami, Siisaki ja Jakobiga rääkis, kes Moosesele põletas pöõsjas ilmus ja oma wäge Egiptuses tunda andis, kes merd jagas ja oma rahwa kuitwast läbi wiis, kes Siinai mäel ilmus müristamise ja walguldõmimisega ja käsud teada andis — polnud mitte otseteed Sumal-Isa, waid Poeg, kes on maailma walitseja ja arapäästja. Sa uues seaduses rääkis ta oma jüngeritele tõsised sõnad: „Minule on antud meelewõld taewas ja maa pääl.“ Nende sõnade tähendus on nii suur, et me surelikud seda küllalt mõista ei suuda, sest nii mõõtmatu kui on maailmade täius, nii suur on ka selle wägi, kes patuste pärast ristil suri.

Ilmutatud Sumal sirutab weel täna armastawalt oma käe sinu pärast wälja, et sind igawikule sõlbatwaks teha. „Tulge minu juure kõik,“ kutsub ta omast suurest armastusest, „kes teie waetwastud ja koormatud olete ja mina tahan teile hingamist

saata.“ Sumala Poja üleolek poleks mitte täielik olnud, kui ta ei oleks maa pääle tulnud, et meid armetuid, ärakadunud inimlapsi ära päästa. Ta on esimene ja wiimane. Tema inimeseks saamine ja ristisurm on teod, mis on imestuseks ja meelewõluliseks igaweseks ajaks. Miks Sumala Poeg inimesena maa pääle tuli, miks ta tahtlik oli inimeste keskel wiibima ja teotuses surema — need on küsimused, mis meile waetiteile liig kõrged ja arusaamatud on. Minult Sumal wõib jumalikke tegusid mõista.

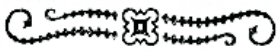
Sellest ei olene weel sinu saatus, kuidas sinu fenine wahetord on olnud, waid kui sa täna usud tema juure tuled, siis annab ta sinu patud andeks ja ehid sind õiguse kuuega. Ta annab sulle jõudu, mis sulle wõimaldab tema jälgedes käia. Oled sa temale niisugust sootwi atwalandud? Tema lahtele kutsule wastutõrkumine toob õnnetuid tagajärgi.

Ei kosta enam kaua, kui atwaneb taewas ja maailm täitub ilmutwa Looja ja Lunastaja aust, kui ta tuleb ustawaid koguma. Saulja ja prohwet kirjeldab tema tulemist Usawi laulus nõnda: „Wägew Sumal Jehoowa räägib ja hüüab maailma päewa tõusust päewa loojaminemistest saadik. Siionist paistab wälja täis ilu Sumal. Meie Sumal tuleb ja ei ole wait, tuluse põletab tema eel ära ja tema ümber käib wäga kange tuul. Ta kutsub taewast ülewalt ja maad, et ta oma rahwale tahab kohut mõista. Koguge mulle wogad, kes mu seaduse järele teetwad õhtori juures. Sa teetwad peatwad tema õigust kuulutama, sest Sumal on ise kõhtumõistja.“ Laul 50, 1—6. Sa piibli wiimases raamatus kutsub Sumala Poeg weel fõrd inimlapsi: „Sa waata, ma tulen nobedasti, ja mu palk on minuga igaihe fätte tasuda nõnda, kui tema tegu on. Mina olen A ning D, algus ning ots, esimene ning wiimane. Õndsad on need, kes tema käsusõnade järele teetwad, et neil wõiks meelewõld olla elupuust süüa ja nemad wõiksid waratwast linna sisse minna. Alga õues on koerad ja nõiad ja hoorapidajad ja tapjad ja wõõrajumala teenrid ja kõik, kes walet armastatwad ja teetwad.“ Slm. 22, 12—15.

Wõib Õnnistegija sulle hea palga anda? Weel on aeg tema järekäijana tema teenistusse astuda, tema tõde ise läbielada ja teistele teada anda. Tule!

R. A. D.

Kristuse käsud.

Me oleme Pauluse jarnafelt Kristuse käsu-
alused, selle maksivaks tunnustamises ja pidami-
ses. 1. Kor. 9, 20, 21. Me täidame seda, kui
aitame üksteise koormat kanda. Kui me usklikuna
patuivangidele lahtilastmisi kuulutame, nõrkadele
toeks oleme, vastamisi üksteise koormat kanname,
üksteisele andeks anname, kellegile võlglasteks ei
jää, üksteisele armastust ja lugupidamist aval-
dame, efsinutele alandlikus waimus nõu anname
ja enesest niivalju lugu ei pea, siis täidame Kris-
tuse käsud. Tema on ka meie puudused enese
pääle võtnud ja meie wead lepitanud. Mat. 8,
17. Ta ei ihaldanud inimlikku au, waid Su-
mala au. Nõnda on ka Tema käsu pidamine
Sumala tahtmise täitmine hingede ärapästmiseks.

Kirikuisa Augustin võrdleb kirikut (kogudusi)
põtradedarijaga, kes paremat rohumaad otsides
jõest üle ujuvad üksteist toetates külg külje wastu
parive moodustades, kusjuures eesotsas ujumat,
kui see wärsib, wahetatatse, ja nii ei upu ka kõige
jõuetum.

Armastus, mille läbi uif tegeiw on, walmis-
tab Sumalale kiitust ja seda selle läbi, et meie
üksteist armastame ja teenime, üksteisele andes-
tame, üksteist sallime ja üksteisega kannatame.
Arasteletamise mäel käskis Ista selle kohaselt: „See
on minu armas Poeg, kes minu meelepärast on,
teda kuulge!“ Mat. 17, 5. „Sest Mooses on
wanematele ütelnud: Uhe prohweti tahab teile
Iseand, teie Sumal äratada teie wendade feast
nõnda kui mind; teda peate teie kuulma kõigis,
mis ta ilal teile ütleb. Ta peab sündima, et iga
hing, kes sedasinaft prohwetit ei kuule, peab ära
kaotatama rahwa feast.“ Aht. 3, 22, 23.

Kristuse õpetus on Moosese ja prohwetite
käskude kokkuwõtte. „Kõik nüüd, mis teie ilal
tahate, et inimesed teile peatwad tegema, nõnda-
jamuti tehke ka neile; sest see on käff ja prohwet-
tid.“ Mat. 7, 12. „See on minu käsu sõna, et
teie üksteist peate armastama, nõnda kui mina
teid olen armastanud.“ Joh. 15, 12.

Kuidas õpetatwad siis Kristus ja apostlid
uues armu-õpetuses kümne käsu ja teiste Sumala
käskude olulist mõtet? Nad õpetatwad järgmiselt:
Esimene käff. — „Sina pead Iseandat, oma
Sumalat kumardama ja teda üfjipäinis tee-
nima.“ Mat. 4, 10. „Lapsufesed, hoidke wõõra
jumalate eest!“ 1. Joh. 5, 21. Teine käff:
„Sumal on waim, ja kes teda kumardatwad,
need peatwad waimus ja tões kumardama.“
Joh. 4, 24. „Seepärast, minu armsad, põgenege
wõõrajumala teenistuse eest.“ 1. Kor. 10, 7, 14.
Kolmas käff: „Aga kõige enamiste, mu wennad,
ärge wanduge mitte ei taeiwa, ega maa juures,

ega muu wandega; aga teie jah olgu jah ja ei
mitte olgu ei mitte, et teie kohtu alla ei lange.“
Sak. 5, 15; Mat. 5, 33—37. „Ma kirjutan
teile lapsufesed, et patud teile on andeks antud
tema nime pärast.“ 1. Joh. 2, 12. „Sest iga-
üks, kes ilal Iseanda nime appi hüüab, peab
õndfaks saama.“ Rooma 10, 13.

Millises waimus ja mõttes on Iesus ja
apostlid neljandad, see on hingamispäewa käsu
finitanud? Kui Iesus hingamispäewast rääkis,
siis avaldas ta ka hingamispäewa otstarbe ja
tähenduse. „Hingamispäew on inimese pärast
tehtud, ei mitte inimene hingamispäewa pärast;
seepärast on inimese Poeg ka hingamispäewa
ifand.“ Matf. 2, 27, 28. Selle ütelfega andis
ta mõista, et inimene wajab findlat puhkepäewa.
Hingamispäewa pühitsemine on Sumala armuand,
rõõmu- ja hõiskamispäew. Ief. 58, 13. Selle-
pärast jääb see kui inimese wäline ja feesmine
wajadus. Kui rahwas omaft arusaamatufest Iee-
fufele etteheiteid tegi tema jüingrite teguwiisi pä-
rast, siis Iesus omas wastufes tunnustas hin-
gamispäewa: „Seepärast ünnib küll head teha
hingamispäewal.“ Matt. 12, 12. Kui ta Ierufa-
lema ärähäwitamifest ette teada andis, käskis ta
oma jüingreid: „Paluge, et teie põgenemine ei
juhtu talwel ega hingamispäewal.“ Mat. 24, 20.
Ta ife kasutas hingamispäewad õpetufeks ja
Sumala sõna kuulutamifeks, ja on seda päewa
imetegude ja wägeiwate tegudega, armastufes ha-
lastades haigete ja puudufkannatajate pääle,
aulifeks teinud. Usklikke maniftetatse, sel päewal
kooskäämisi mitte hooletusse jätta. Ebr. 10, 24, 25.
Hingamispäew on Sumalast featud korrapäraline
koosolekutepäew. Ka apostlid kasutasid seda Iee-
fufe Kristuse õpetuse kuulufufeks armust ja hinga-
õnnistufest. Aht. 17, 1—4; 18, 1—4. Apostlid
nõupidamifel Ierufalemas, tunnustasid hinga-
päewa pidamise ifeenesfemõistetatwalt hädatar-
wilifeks jumalateenistulifeks korraldufeks igal
pool, nii juudi kui pagana rahwufelt kristlastele.
Aht. 15, 18—21. Diglaste hingamispäewa pühit-
semife läbi peame Kristufega digesse ufuwahet-
korda jõudma, sest hingamispäew on ühendufes
Kristufega, selle läbi inimene Sumalaga ofajaa-
mifeni jõuab. Sumala jarnafus peab meist wälja
paiftma, ja Sumal kannatab meiega, et meie
kofutust ja rahu- leiakfime. „Sest kes tema hinga-
mife fisse on saanud, see hingab ka ife omaft
tegudeft, ofjekui Sumal omaft tegudeft.“ Ebr.
4, 10.

Kristuse rahu ei falli omakasu. Kristuse töö
on nii täielik, et ta kõik teifed wälja jätab. Kris-
tufes leiawat hingamifst need, kes tema waimul

endas mõjuda lasetavad. Õnnis hingamine on meile nädala seitsemendama päeval sellepäraft, et sellega lõpetas Looja oma loomistöö ja Jeesus Kristus kinnitas sel päeval lunastamise plaani, mis meile töötab igawest hingamist. „Seepäraft on Sumala rahwal weel üks hingamine ees.“ Ebr. 4, 9. Rooma 14, 6. öeldakse: „Kes päewa tähele paneb, see paneb feda tähele Isfandale,“ ei mitte, et selle läbi õnnistust ära teenida kui palka, waid et Jeesusele Kristusele lähemale jõuda, kes õnnistuse saadab usu läbi.

Kuidas tõestawad Kristus ja apostlid kuut wiimast käsku? „Uusta oma isa ja ema, see on esimene käsusõna töotusega: Et sinu käsi tõõks hästi käia ja fina tõõksid kaua elada maa peal. Sa teie isad, ärge ärritage mitte omi lappi wiiale, waid kaswatage neid karistamises ja Isfanda manitsemises.“ Ew. 6, 1—9.

Kuues käst: „Sgaüks, kes oma wenda wihtab, see on inimesetapja.“ 1. Joh. 3, 15.

Seitsmes käst: „Sgaüks, kes naife pääle waatab teda himustades, on ju abielu temaga ära rikkunud oma südames.“ Mat. 5, 28. Kõidide juures olgu abielu au sees.“ Ebr. 13, 4

Kahetas käst: „Kes warastanud, see argu warastagu mitte enam, waid et temal oleks sellele jagada, kellel puudus on.“ Ew. 4, 28.

Üheksas ja kümnes käst: „Argu olgu teil ühtegi tõõlgu sellegagi, kuid et teie üksteist ar-

mastate, sest kes teist armastab, see on käsu täiesti pidanud. Seft see: Sina ei pea mitte abielu ära rikkuma, fina ei pea mitte tapma, fina ei pea mitte warastama, fina ei pea mitte ülekohut tunnistama, fina ei pea mitte himustama; ja kui weel üks teine käst on, see pannakse sellefinatse sõna sisse ühte: Sina pead oma ligimeest armastama kui iseennast. Armastus ei tee ligimeestele kurja; siis on armastus käsu täitmine.“ Rooma 13, 8—10; Sak. 2, 8—12; 4, 11. 12.

„Sa see on tema käsusõna, et meie peame uskuma tema Poja Jeesuse Kristuse nime sisse ja üksteist armastama nõnda, kui ta meile käsusõna on annud.“ 1. Joh. 3, 23. „Armastagem teda, sest ta on meid enne ormastanud. Kui keegi ütleb: Ma armastan Sumalat ja wihtab oma wenda, see on walelik; sest, kes ei armasta oma wenda, keda ta näeb, kuidas see tõõib Sumalat armastada, keda tema mitte ei näe? Sa see-finane käsusõna on meil temalt, et see, kes Sumalat armastab, see peab ka oma wenda armastama.“ 1. Joh. 4, 19—21. Jeesuse Kristuse tulemine wiib meid tõõelise armastusellu, mis on usu läbi õiguseks arivatud. Kes Jeesuse Kristuse sees on uueks loomuseks saanud, selle päralt on usk, mis armastuse läbi tegeu on. Rõõmuga tõõtab ta igawese armastuse poole, kui Kristus au sees ilmub omafleid enese juure tõõtma.

Martin Stüdrath.

Kristuse otsus käsu kohta.

Kristus pole mitte käsku kaotanud, sest et ta kannatas ju ristisurma meie käst üleastumiste päraft. Tema surma põhjus oli käsku au sisse tõõta. Ta kinnitas inimeste juures Sumala käsku ja andis mõista, et Sumala pühad ja õiglased käst ei pea mitte ära kaotatawaiks saama. Ülekohu ärakõpitamine maksis Kristuse kallil werehinna, sellepäraft on awalik, et ülekohus pole fallitaw ning kästusid ei tõõi muuta ega ära kaotada.

Kristuse siinelu otstarb seisis juft selles, et käsu pühaduseft ja maksiwuseft tunnistada ja nende wajadust meile orusaadawaiks teha. Ülekohus oleks tõõimust tõõtmud, kui Kristus poleks tulnud kästusid maailmale uuesti meele tuletama. Kristuse elu ja surm oli wiimane ja kindlam tõõendus käsu muuimatuseft; ja iialgi ei peaks ära unustatama, et Kristus, kui ta surma walis, käsu maksiwuse igaweseks kinnitas. Ta tõõi elawa tõõenduse selleft, mida hiljem apostel Paulus kirjalikult awaldas: „Kas meie siis käsu tühjaks teeme usu läbi? Ei mitte, waid meie kinnitame käsku.“ Rooma 3, 31.

Kuidas tõõib weel Kristust austada, kui teda seotakse õpetustega, mis ära salgawad tema tuleku jumaliku otstarbe, mille päraft ta ometi oma elu

inimeste eest ära andis. Niisugune õpetus on annud ewangeliiumile wale mõtte, nagu oleks Kristus nendes käsu kaotanud. See räägib ju täiesti Kristuse tahtmise ja kästude wastu, sest ta ütleb: „Ärge mõtelge, et mina olen tulnud käsku ja prohiwetid kaotama; mina ei ole tulnud neid kaotama, waid tõõeks tegema.“ 5, 17. Kui me weel järgmisi salme loeme, siis leiame, et Jeesus hoiatab tõõselt kästust kõige wähemat kirja tõõi tähefest kaotamaft ja inimesi selles mõttes efsiarwamisele wiimast.

Mis tõõimaldab õndsaksjaamise.

Uues seaduses ei leidu küll ühtegi sõna selle kohta, et inimene üksi käsupidamise läbi õndsaks saab, siiski tehakse wäga mitmes kohas selgeks, et kümne käsu pidamine waimus ja tõõdes ümberpõõr-mise wili on. Kui Jeesuse käest küsiti: „Pea õpetaja, mis pean ma tegema, et ma igawese elu saaksin?, siis andis Jeesus wälja otsekoheste ja paljuütlewa wastuse: „Lahad fina elu sisse minna, siis pea käsusõnu!“ Sa kui temalt weel küsiti, misuguseid ta eriti mõtleb, siis tähendas Jeesus kõidide kästude peale.

Meie ei saa käsupidamisest, kui ärateenituid õigusest, õndsaks, vaid seda ainult Kristuse õiguse läbi. Me oleme armu läbi selleks õigeks mõistetud, et meil tuleb Jumala käsufid, mis on ka ühtlasi Kristuse käsud ja tahtmine, pidada. Meie teod peatavad kooskõlas olema käsu nõuetega. Paulus tegi seda selgeks järgmiselt: „Seepärast käsu tegudest üksi liha ei mõisteta tema ees õigeks; aga käsu läbi tuleb patu tundmine.“ Rooma 3, 20. Ja ta ütleb veel: „Käsu kuuljad ei ole õiged Jumala ees, vaid käsu tegijaid peab õigeks mõistatama.“ Rooma 2, 13.

Meie Õnnistegija ei õpetanud käsutegude läbi õndsaks saamist, kuid ta toonitas siiski käsu pidamise vajadust ja oli ise oma eluga kümne käsu täitmise eeskujuks. Ta võis öelda, et ta on pidanud kõiki Isa käsusõnad (Joh. 15, 10.). Ja ta töötas igale ühele, kes nende järele elavad, suurt au taotvareid. Misjulgune on nende au, seda kirjeldab Johannes, kes ilmutuses nägi Jumala rahvast uuel maal Talle järele käitvat. Säär on avalikuks saanud pühade kannatus, kes on pidanud Jumala käsusõnad ja Jeesuse usu.“ 14, 12.

Käjud südames.

Jeesusel olid Isa käsusõnad südames (Paul 40, 9) ja kui me oma südame usse temale lahli teeme, et teda siisse lasta, siis on ta „teesama eile, täna ja igavesti.“ Ebr. 13, 8. Sellepärast on ka nende südames käsud, mis on nõudnud usu läbi tema käest ärakõlastamist.

Õnakuulmisest on meil Õnnistegijat tarvis. Kristus lunastab meid sõnakuulmatusest ja patust, „sest patt on see, mis käsu vastu on.“ 1. Joh. 3, 4. Midagi ei peaks arusaadavam olema kui see, et uue seaduse käsu õigus on seega kindlam, et peab talitama mitte liha järele vaid waimu järele. Rooma 8, 1—7. Mis sünniks siis, kui kõik oleks jessel arvamisel, et Kristus on käsu kõrvaldanud ja ei maksa enam mingi piir ega määrus. See on ju wäga loomulik, et seadust ehk käsku on tarvis, sest kus pole käsku, jääb ei tunda ka oma ülekohtu ehk „kus ei ole käsku, jääb ei ole üleastumist.“ Room 4, 15. On üleastumist, sest on öeldud: „Sina pead temale nime panema Jeesus, sest tema päästab oma rahwa pattudest.“ Mat. 1, 21. Kui ei oleks käsku, siis peab paratamatult otsusele tulema, et ei ole pattu ega ole ka tarvis Õnnistegijat. Need, kes seda arwawad, et kui ei ole käsku, siis ei ole ka pattu, jäitawad warju Õnnistegija ja tema lepitusohwri tähenduse. Ja see lõõb Jeesuse Kristuse meelega risti.

Millise tööriista on saatan sellega sepsinud, et ta mehed kantslitesse wiib, kes käsu maha teewad! Milline kahjurõõm võib tal olla nähes, et näilised walgusekandjad tema mõtet toetatavad! Sellepärast ei ole ka ime, et tänapäew Kristuse ärakõlastamise ohwriks kõige wähem tähelepanu ju-

hitakse ja Jumala sõnast ainult mõned üksikud sõnad tõeks peetakse.

Ja pidas käsud.

Öeldakse, et Kristus on ju käsu „õpetanud,“ sellepärast pole nende makswus enam jõus. Kui see tõsi oleks, siis räägiks pühakiri enda wastu. Roguja r. 12, 13, 14 käsib: „Karda Jumalat ja pea tema käsufid, sest see on iga inimese kohus. Sest Jumal wiib kõik, mis tehud, kohtu ette ja kõik, mis salaja, olgu see hea ehk kuri.“ Võib kohe otjustada, et teine mõte on wale, sest tark Salomon ütleb, et tulewases kohtus, mis ju uue seaduse aja lõpul tuleb, igale inimesele käsu järele kohtu mõistetakse — sellepärast peab käsu makswus alati jõus olema. Sõna „tõeks tegema“ (Mat. 5, 17.) ei peaks enam raskesti sünnitama, sest see mõte on teistes kohtades veel täiendatud. „Olgu nüüd nõnda,“ ütles Jeesus, „sest nõnda on meie kohus kõiki õigust täiesti teha.“ Kui siin keegi wastu waidleb, et siin „tõeks tegemise“ on mõeldud „ärakõlastamist,“ siis pole ta mitte täiesti õigust teinud. Tõeks tegemine tähendab ju täitma, selle järele ise elama, omas elus läbiwiima, sest Kristus oli käsu pidamiseks täielikum eeskuju. Seda toonitab just Paulus, „et käsu õigus pidi täiesti sündima meie sees, kes meie ei käi liha järele, vaid waimu järele.“ Rooma 8, 4. Kristuse armu osajagamist ei või me mitte õieti elada, ei suudeta käsku täita „sest meie teame, et käst on waimulik, aga meie oleme lihalikud ja patu alla müüdnud.“ Rooma, 7, 14.

Ta on käsuõpetuse suureks ja auliseks teinud.

Kristus on maailma tulemisega käsuõpetuse suureks ja aulikuks teinud. Jef. 42, 21. Matteuse 5. päättükis on seletus sellest, mis Kristus käsu kohta on arwaldanud. Võib märgata, et ta on käsud meile arusaadavamalt ära seletanud. Näiteks: „Teie olete kuulnud, et wanematele on räägitud: Sina ei pea mitte tapma; aga kes ial tapab, on kohtu wäärt. Alga mina ütlen teile, et igauks, kes oma wenna peale ilma asjata wiha kannab, on kohtu wäärt.“ Salmid 21, 22. Ja edasi: „Teie olete kuulnud, et wanematele on öeldud: Sina ei pea mitte abielu ära rikkuma. Alga mina ütlen teile et igauks, kes naese pääle waaatab teda himustades, on ju abielu temaga ära rikkunud omas südames.“ Salmid 23, 28.

Kristuse käsu aulikustegemisega on selge, et ta ei õpeta käsku pidama mitte kirjatähe pärast, vaid sellepärast, et see on südame asi. Tema ise, kui õige kohtumõistja, ei tunnista näilisel õigeid mitte õigeteks, kui nad käsu eeskirjade kohaselt pole elanud.

Järjekult ei tulnud Kristus üksi armetuid ja patusse langenuid õiguse teele saatma, vaid ta tahtis kurjast warjatwat katet kõrvaldada, nii et igauks võiks aru saada, mis on patt ja oskaks nii elada, et see on Jumala kohtuseadmiste ja juhtnõudega kooskõlas.

L. K. Dickson.

„Ta on meid lunastanud.“

Sõna „armastus“ tarvitatakse küll wiist maailmas kõige rohkem. Ei lähegi päewa mööda, kus jeda sõna ei väljendata. See on iisäranis tähelepandaw kristlaste juures. Kuid ka igasuguste teiste waadetega inimene tarvitab jeda, ehk küll mitte selles mõttes kui kristlane. Kuid võime kindlad olla, et suurem osa inimesi ei tunne selle sõna õiget mõistet. Mida tähendab siis armastus? On kahesugust armastust: jumalik armastus ja inimlik armastus. Kuid mis on inimlik armastus võrreldes jumaliku armastusega! Inimene armastab ainult teatavaid isikuid, kuid mitte kõiki, kuna jumalik armastus on aga palju laiemal ulatusega: ta haarab kogu maailma oma rüppe. Inimene oma piiratud mõistusega, ei suuda kunagi õieti arusaada jumaliku armastuse suurusest ja sügavusest. Ta ei suuda ja ei oska isegi enesele aru saada, mispärast on tal poolehoid, armastus teatavate inimeste vastu, jeda vähem võib ta mõista täielikult jumaliku armastust. Inimene võib armastada ja ta armastab ka oma kaasinimest, aga Jumal on ise armastus. Wahe on määratu suur. Ap. Joannes ütleb, et Jumal on armastus ja need ei ole apostli tüüpilised sõnad, waid täis elu saladust ja sügawmõtet. Aga siis peab see armastus end kuskil avaldama. Tõeline armastus ei seis kätte all, jeda teab igakuks. Kui keegi ikk teist armastab ja temast lugu peab, siis ei katju ta jeda warjata, waid otse wastupidi: igast tema toimingust ja ettevõttest peegeldub see armastus. Nii on ka Jumala armastusega. Kus avaldub siis see Jumala armastus? Esiteks Jumala armastus inimeste vastu avaldub looduses. Tõstkem oma silmad ja waatkem wälja põldudele, niitudele, metsadesse, mägedele; kõik on inimese tarwis loodud. Päikesepaiste, mis maad soojendab ja wihm mis niisutab ning märskendab; suured ja laiad maailma mered, järwed, jõed, kõrgustikud jne. kõik jutustawad Booja armastusest. Tarwis ainult oma meeled selle armastuse wastuwõtmiseks lahti teha. Jumal on see, kes kõigile loodudolendustele tema igapäewast tarwidest rahuldab. Saulik väljendab jeda auhijelt Saul 145, 15. 16. Aga weel enam: Jumala armastus avaldub meie vastu tema Poja läbi. Jumal ohwerdas rikutud inimsoo eest oma Poja. Joan. 3, 16. „Mõnda on ta maailma armastanud...“ Tema surm Kolgatal on suurim ohwer maailma-ajaloo. Jumal ei armasta meid seepärast, et ta oma Poja ohwerdas, ei — ta tõi selle ohwri seepärast, et ta meid armastas. Tema Poeg, Jeesus Kristus, lu-

nastas kogu inimsoo, minu ja sinu, lugupeetud lugeja. Lunastama, tähendab tagasi ostma, ja meie lunastamine tähendab wabaksostmist orjusest. Kui te oma piibli lahti teete ja 3. Moosese raamatust, 25 päät. ning 23 salmist alates loete, siis leiatega äärlt orjusest wabaksostmise seaduse. Ma katsum jeda selgitada ühe jutuse läbi, mida hiljuti lugesin.

Ühes wäikeses küllakeses, Juudamaa mägestikus, elas kord üksik juut oma kabe pojaga. Ta kaswatas neid Jumalafartuses ja õpetas neid teineteist õrnalt armastama, et nad oleksid tema wanduse päewil temale troostiks ja toeks. Nende noorpõlwes juri nende isa ja nad matid ta ehitiste matusepaika. Seejärel lahkus noorem poeg, Benjamin isakodust ja läks laia maailma kui kaupmees. Jonathan, tema wend, jäi isomajasse ja töötas isa poolt pärandatud põllul. See oli väga ilus maja, ümbritsetud oliivi-puudega ja wiinamägedega, mõõtmata niitudega ja aasadega, kus lugemata hulk lambaid oma igapäewast toidust leidis. Kõik õitjes ja haljendas. Saalpool oli beremehe hoolast ja töökas kätt tunda. Ei kuskil ümbruses ei oleks õnnelikumat inimest olnud, kui Jonathan oli, poleks mitte üks mure tema siidant waewanud ja see oli mure oma wenna Benjamini pärast, sest tema käest ei olnud weel ühtegi teadet päralt jõudnud. Nii möödusid aastad. Ühel suwel tuli suur põud üle terve Juudamaa. Põllud olid kuivad, oliivipuud kolletasid; wiinapuud närtsisid ning karjad häwinesid. Jonathani warandus sulas kofku kui lumi kewadese päikese all. Lõpuks pidi ta ühe rikka naabri käest seemnewilja laenama. Särmine lõikus oli aga nii wilts, et ei taunud ära korjamist. Nii oli Jonathan sunnitud oma maa naabrile ära müüma, et osagi wõlga tasuda. Wana ja armas isamaja ei kuulunud enam temale. Lõppeks oma wõlgade tõttu pidi ta seaduse järele ise, kui ori, oma uue peremehe juures töötama. Ta sai seaduse järele, kui ori, oma naabrile ära müüdnud. Tema isand pidi teda seaduse järele toitma ja katma, aga ta oli teise inimese eraomadus. Kuid sama seadus kõlas ka, et ta võib ise ennast wabaks osta, kui tal selleks jõudu ja warandust on. Aga wafel Jonathanil ei olnud jeda. Wäewad läbi pidi ta palama päikese all mõdrast peremeest teenima, nii et tal midagist oma jaoks üle ei jäänud. Tal ei olnud ühtegi lootust pääsmiseks; mure ja piin närts tema siidant. Kui teie nüüd, lugupeetud lugejad, eeltähendatud peatükki edasi loete, siis leiatega, et weel üks võimalus üle jäi, et wabaks saada.

Ja see on, et kui temal sugulasi on, siis võivad nad nemad lunastuse raha tema eest maksta ja tema oleks jälle vaba. Aga kui vaene Jonathan selle üle mõtles, siis õhkas ta ainult. Ta teadis, et kui tema vend Benjamin veel elus oleks, siis maksaks ta omad viimased sendid, et teda vabaks osta, aga Benjaminist ei olnud ühtegi teadet.

Samuti õpetab meid piibel, et meie kõik „patule äramüüdnud oleme“ ja saatana orjuse vangis vaevleme. Meie oleme jõuetud ise end vabaks ostma. Samuti, kui Jonathanil, ei ole meil ka ühtegi inimest, kes meid võiks vabaks osta. Nii ja ema ei saa seda teha, samuti ka sõbrad ja tuttavad. Nad ei saa ise ennaksti vabaks osta ja veel vähem teiji. Kust leiame ühe rikka sugulase, kes on valmis meid lunastama?

Müüd jõuame teise osa juure meie jutustuses. Kaugel isamajast elas Benjamin suures rikkuses. Tema elamuks oli suurepärase lofs. Würstid ja kuningad ning suurtsugused mehed otsisid tema sõprust. Aga kõige selle juures ei olnud Benjamin õnnelik. Klujad aiad, tema lofs, suurte meeste auawalbused ning würstide sõprus ei rahuldanud teda. Sageasti nägi ta unes üht ja sama pilti, mis teda väga vaevas ja maha rõhus. See oli vaene ori, kes töötas põletava päikese käes põllul ja kui ta selle orja nägu nägi, siis oli see imelisel viisil väga tema wenna Jonathani nägu. Teine lord nägi ta jälle oma wana isamaja: jäält astus mees välja, kes oli kui majajänes riidetatud, aga see oli võõras mees. Ka tema järel käis vilets ori — ja selles tundis ta jällegi oma wenda. Mis oli müüd temale kõik rikkus ja warandus, kui tema vend on tõesti ori. Nii jättis ta maha kodumaja ja sõitis oma wenda otsima. Mitmekesiste seikluste järele jõudis ta õnnelikult oma wana isakoju. Wärisema häälega küsis ta oma wenna Jonathani järele. Sääli ilmuis võõras mees uksele. Tema oli siin walitseja. See maja kuulus temale. Ka siin sai Benjamin kõik kuulda, mis wahapeal oli sünninud. Tema isamaja ja põllud olid võõra mehe

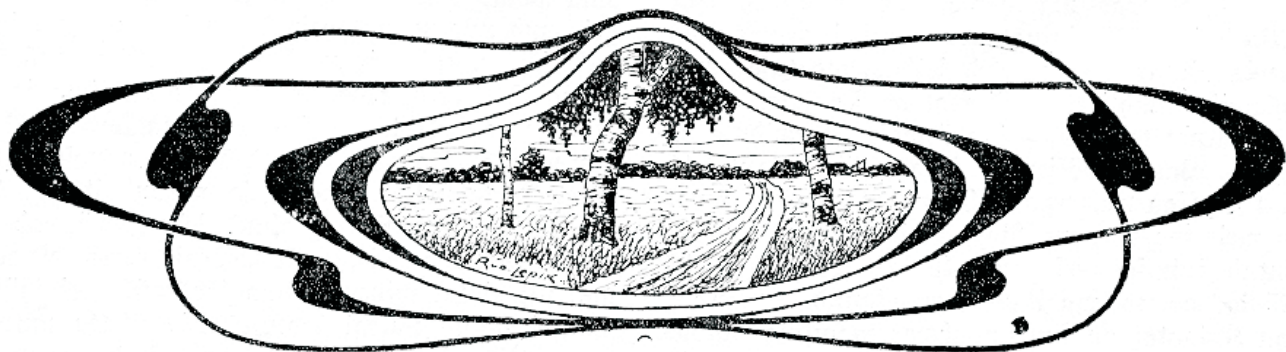
omadused ning tema armas wend Jonathan oli ennakst orjana ära müünud. Nohe walmis temas otsus oma wenda välja lunastada. Peremehele ei olnud teist teed walida, seaduse järele pidi ta nõus olema.

Silmapiilk walmistati ostu- ja lunastamiskiri ja makseti raha ära. Kahe wenna jälleägemine oli liig liigutaw ja meelilendaw. Sellest tunnist alates oli Jonathan lunastatud, wabaksostatud mees. Ta wabanes orjuse hädast, ta heitis oma wanad räbalad kõrwale ja riietus kui majajänes. Ta oli lunastatud.

Samuti tuleb meile patu orjusest wabastamise rõõmusõnum ja selle tooja on Jeesus Kristus, kes meie keskel on sündinud ning meie wenna ja sõbraks jäi. Ta tuleb igapähe juure lunastuse raha maksma. Veel enam: ta andis iseennast lunastuse hinnaks. Meie oleme lunastatud „mitte kaduwa kulla ja hõbedaga, waid Jeesuse kallil wõre läbi.“ Ja müüd tuleb Jeesus, meie kallil wend, ja ütleb meile: „Ma olen sind lunastanud, sa oled waba.“ Kas on veel suuremat rõõmusõnumit tarwis? Seepärast ärge teenigem enam pattu. Jeesus on meid välja ostnud selle toore ja walju peremehe käest; temal ei ole enam ühtegi wõimtu meile üle. Jeesus maksis kõik sinu. Wanal peremehel ei ole enam õigust meile käske jagada. Meie wõime wastata: „Meie oleme lunastatud, meie wend tuli ja maksis lunastuse hinna, meil ei ole enam sinuga midagi tegemist.“ Kõik on täidetud ja lõpetatud. Wiskame oma endise orjusekaltitud eemale ja riietume sellesse, mis meile on Jeesuse poolt pakutud.

Meie wõime ka üsna kindlad olla, et Jonathan kõik tegi, et armastust oma wenna vastu üles näidata. Ta luges tema soowid juba silmadest ära. Teenigem ja armastagem ka nii Jeesust. Meie ei kuulu enam endile, waid Jeesusele. Jeesus ei wabastanud meid mitte üksi selle toore isanda teenistusest, waid ta tegi veel enam. Ta ostis ka meile meie isamaja tagasi.

R. E.

Kodufeldel.

Ena märgitud piibel.

G. E. Taylor.

Sutlustaja nõutus.

Ottus, mida legi kapten, et minna jälle härra Mitchell'i juure ja põhjalikult läbi võtta neid asju, mis teda ei rahuldanud, ei olnud asjata. Pärast Honolulu möödumist leidis ta selleks võimaluse.

Tenyo Maru oli üks juurematest ja ilusamatest reisirajate aurikutest vaikkol ookeanil ja kapteni ülesanne sellestõttu ka palju juurem ning vastutaivam. Kuid sellest kõigist hoolimata oli ta peale reisirajate soovide rahuldamise üleel palju aastaid igal päeval pühendanud lühikese aja piibli lugemisele ja palvetamisele. Kui nüüd ühel päeval pärast lõunat ta palvetunni aeg kätte jõudis ja ta oma kajutisse tahtis minna, kohas ta parajasti härra Mitchell'i. See on paras juhus minu soovide teostamiseks, ütles ta ja istet võttes hakkasid mõlemad juttu vestma.

„Härra Mitchell,“ algas kapten, „kas te usute, et meie tõelised kohustused on veel maksivad kümne kaju kohta?“

„Ma usun seda kindlasti, härra kapten.“

„Kas te finnitate seda mõtet, et piibel on kõikumata Jumala sõna ning elu juhiks antud?“

„Ja muidugi! Kindlamat alust ei võidgi olla! Mitte ükski, kes julgeks võrvaldada teatud piibli oja, ei võdi seista jumala salgajate ja vabameelsete pääletungimiste ees.“

„Lubage mind nüüd katvaluseta teilt küsida. kuidas te seda waadet võidte kooskõlastada sellega, mis te eile ütlesite, et me parem seda hingamisepäeva küsimust võrvalde jätakime ja rahulikult pühapäeva edasi peatime, sellest hoolimata, et selleks ainuiski piibli salmi ei ole? See näitab mulle kui ebaõige nali olema.“

„Noh, härra kapten, kui ma ütlen, et usun kümne kaju tõelise kohustuse maksivusesse, siis pean sellest küll wälja jätma neljanda kaju; sest see ei ole tõelise mõttes mitte teiste üheksa sarnane. Hingamisepäeva kaju nõuded on niisama täidetud, kui peetakse nädala esimest päeva seitsmenda asemel. Neljanda kaju ajamäärus ei ole hoopiski tõelise mõte.“

„Härra Mitchell,“ ütles kapten tõsiselt, „kas te seda tõsiselt mõtlete, kui te ütlete, et sarnased ütelsed, „seitsmes päev on õige hingamisepäev Sehoowale sinu Jumalale, siis ei pea ja ühtegi tegemist tegema,“ mitte tõelised ei ole? Kas Ju-

malal ei ole võimu selle isearalise ja piiratud sõnaga „seitsmes,“ siduda tõelisi põhimõtteid?

„Ma tahan nüüd seletada, mis ma sellega mõtlen. Mulle astub siin laeval tugev meeskond. Kõikide julgeolekuks laeval nõutakse minult, et ma jageli eba-tulekahju teadaande korraldaksin ja ma annan masinistile kaju täpselt teisirapäeval kell 12 hüüdma panna tulekahju wile. Sellega ühenduses walmistan ma ennast kõigeks ette. Ülitähtis on mulle, meeskonnale, reisirajatele ja kogu laevaltsekkonnale määratud filmapilk. Masinist on walmis pühalikult minu kasku täitma, sellest hoolimata, kas ta minu kaju põhjust mõistab ja tunneb võdi mitte. Niisugusel juhusel on üks teener oma kajuandja wastu sõnakuulelik kohustuses, mis ühendatud on kindlaks määratud ajaga. Ja teie peate tõendamata, et ei masinist, ega keegi teine arusaamatuses ega ka õigusega võidks otustada, et mõni teine filmapilk täidaks minu otstarvet.“

„Neljas kass on minu arvanemise järele just see kõigist kümnest, mis otse oma erilise ajamääramise poolest sisaldab tõelise põhimõtteid. Range tähele, inimesed võitvad arvamistes lahku minna, kus wale ja arusaamatus asub; aga selle üle ei võdi nad kunagi waielda, mis tähendus on ütelsel „seitsmes.“ Zumalik õigus on mulle arwudes wäljendatud ja arwud on waevalt petlikud.“

„Muidugi uskusin ma ikka, et Seefus muudatust arwudes ette võttis ja meie seitsmenda asemele esimese päewa andis. See ei teinud mind hoopiski rahulikuks, sest ma uskusin, et sel, kes kord wanasti „seitsmenda“ selleks päewaks nimetas, ka õigus on jälle „esimest“ selle asemele määrata, niisama kui mul õigus oleks oma laewas mõnda tööd ette võtta teisirapäewa asemel kessnädalal. Ja kuna ma ikka usun, et olen kohustatud Jumala sõna nõnda wastu võtma, kui kirjutatud on, olen ma kogu oma elu-aja pidanud esimest nädala päewa ja ma tahan seda ka jatkata.“

„Õga teie olete esimene jutlustaja, kes seda mõtet wäljendab, et neljas kass olla erand teistest kassudest ja teatud mõttes tõelise kass. Kogu piibel on Jumala Waimust sisse antud ja siiski püüate te oma inimliku mõistusega tähtsusetaks tunnistada neid sõnu mis Jumal ise inimlikule võrvalde rääkis.“

„Lubage mind ühte teist küsimust teile esitada: Kui piibel on esimata Jumala sõna, nii kui te ütlete; kui ka kümne kaju nõuded on muutmata tähtsusega, ja kui Seefus Kristus, ega ka apostlid ei ole ette võtnud muudatust selles päewas; kui

ifegi pühapäeva pühitsemine põhjenes ainult endiste pruufide peal — kui see kõik nii on, kas ei ole siis teie kui ka minu pühalik kohus pidada neljandat käsku?”

„Härra Mitchell, ma ei teinud teie nõu järele ja kui ma eile õhtu kohtasin seda noormeesi, siis tundsin endas siemist sündi, tunnustada temale oma ekstitust. Nõsti ei tahaks ju oma hinge peale jään elus teades kurja teha, et sellest forid hääd võidiks tulla.“

„Ma loodan siiski leida neid tõendusid, et risti peal sisse seati uus ajajärk, ja sellest ajast peale see on uues testamendis, Kristuse järelkäijad peavad pidama „Sofanda päeva,“ see on ülestõusmise päeva. Aga pange tähele, kui ma aga leidma peaksin, et ka selles olen ekinud ja et kõigest südamest oma risti uuesti jälle oma peale võtta ja pidada hingamispäeva, see on seitsmendat päeva.“

Nähtavasti ei võinud härra Mitchell kapteni sõnu mitte tõsiselt ja need ei võrvaldanud tema loomuliku naeru. Kui nüüd kapten ennast oli väijarääkinud, lihas jutlustaja veel juure: „Teie olete endi waadete kaitsmises minuist kindlasti võimsem ja ma ei julge vastu panna. Siiski võidate kindel olla, et te olete sunnitud pidama juudi hingamispäeva, kui te ei muuda enda seisukohta.“

Nende sõnadega tundis härra Mitchell õige aja olema end tagasi tõmma ja head jällejägemist sooviandes läks ta välja. See oli kindel, et ta täiesti oma nõutuist tundis ja püüdis suurema habuse eest hoida.

Kui nüüd jutlustaja oli ära läinud, tuli Harold Wilson „ainult üheses ilmapilguks,“ teatama kaptenile, et ta pärast eriti läbirääkimist olla leidnud „palju uudist.“

„Noormees, kas te rääkisite härra Andersoniga?“ päris kapten järele.

„Ei rääkinud!“ Aga ma lugesin piiblit ja rääkisin inimestega, seda ma kohtasin. Härra kapten, see hingamispäeva küsimus on üks põneva aine. Kõik tahavad sellest teada. Kas te teadsite, et laeval on veel kolm teist jutlustajat?“

Kapten teadis seda väga hästi, aga kogemus härra Mitchelliga oli teda araks teinud.

„Kas neist on väga jutukas. Kui ta kuulis teidas ma mitte inimesega rääkisin, siis ta sai väga pahajaks. Ta hakkas mulle otse vastu ja ütles, et inimene, kes pidada juudi hingamispäeva, olla peaaegu „Kristuse ristilööja.“ Algul ei teadnud mis vastata ja lasin teda edasi rääkida, kuni ma olin mõtteid kogunud.“

Viimaks küsisin, mis ta mõtleb selle „juudi hingamispäeva“ all? Ma küsisin: Kas te mõtlete sellega neljanda käsu hingamispäeva?

„Seda küll, see ongi mis ma mõtlen,“ andis ta vastuseks. Kümme käsku anti juutidele ja kui Kristus tuli ning suri, said need risti külge nae-

lutatud. Hingamispäev ei las ja suri Kristusest rahwaga.

„Oste samal ajal tuli ka härra Anderson ja et ma enam waikida ei võinud, siis küsisin ma temast, mis ta sellest mõtleb. Ma ei ole kunagi juudi hingamispäevast kuulnud ja tahaksin, et jutlustajad mulle seda selgitaksid.“

„Esimene asi, mis härra Anderson härra Spauldingilt küsis, oli see mispärast ta seda „juudi“ omaks nimetab.“

„Sellepärast, et see teiste käskudega seltsis juutidele anti,“ vastas ta. „Sa kõik need käsud said ristil kaotatud.“

„Nii olen ma sellest ifka aru saanud,“ ütles kapten, Haroldi jutu wahetele.

„Ma loodan, et te seda enam ei usu,“ ütles Harold, „kui te selle terve loo olete ära kuulnud.“

„Härra Anderson küsis: „Kas te siis usute, et tänapäev enam warguse ja tapmise käsku ei ole ja kas lapjed ei ole kohustatud enam ifa ja ema austama?“

„Härra Spaulding ütles siis midagi, millel suurt tähendust ei olnud, sest temale näis see võimata olema seletust anda ja härra Anderson küsis edasi: „Armas wend, mis te siis inimestele kuulutate, kui te tahate, et nad Kristust vastu võtaksid? Kas te neile ei ütle, et nad patused on? Ma usun kindlasti. Aga samal ajal, kui te seda neile ütlete, salgate endi õpetuse ära; sest inimesed on ainult patused, kui nad käju üleastuvad. Paulus ütleb, nii kui te teate, „kus ei ole käsku, seal ei ole ka üleastumist.“

„Kuna härra Anderson rääkis, kogus rahwas nende ümber ja härra Spaulding tahtis ära minna, aga meie kõik nõudjime, et ta käsitatava küsimuse aiafs lõpuliselt lahendada ja selle tõttu jäi ta kohale.“

„Noh, armas wend,“ ütles härra Anderson, „see on ifka nõnda olnud. Minus põhjus, mispärast Adam ja Ewa on patused, seisab selles, et nad käsu üleastusid. Igal ajajärgul on patt walitsemus ja nõnda on siis sel järeldusel ka käsk pidanud olema, see on Jumala kõlbluskäsk. Samuti on ka igal ajajärgul olnud Õnnistegija, et inimesi päästa hukatusest. Käsk, patt ja Õnnistegija, need on piibli kolm suurt ilmapaiswat tõijasja.“

Ma andsin temale oma piibli, et ta sealt loeks wastamaid tõendusid. Ta luges ühe kirja — koha iga üffiku asja kohta. Rooma 7, 7, 8 on kirjutatud, et ilma käjuta ei ole pattu. Rooma 5, 12 seisab, et Adam patustas ja Almutuse r. 13, 8 tunnustab, et Kristus on algusest olnud Õnnistegijaks.“

Kapten võttis oma piibli ja luges Ilm. r. 13, 8; sest temale näitas see koht tundmata olema.

„Siin on öeldud, et Kristus on tapetud maailma algusest, eks ole nõnda? Ma ei saa sellest dieti aru.“

(Järgneb.)

Oma abi on terwise alus.

Hea terwis on kõige eludne põhjusiks. Kui terwis on kuidagi ära rikunud, alles siis saadakse aru, kui tähtis on terwist hoida. Kergem on terwist hoida kui parandada. Hoolimatus võib tuua paratamatu wea, aga ometi ei võeta selleks õpetust. Ei jõuta küllalt toonitada, kui tähtis on ettevaatus.

Üldine terwishoid.

Iga perekonnaliige, olgu noor või wana, peab selle eest hoolt kandma, et terwislikult tasapinda tõsta. Selleks peab üldiseid terwishoidlikke nõudeid silmaspidama. Kui neid nõudeid ei täideta, siis ei ole ka võimalik terve olla.

Sfeäralise tähendusega on head, lihtsad ja toltwad toidud, mis walmistatud puu-, tera- ja juurviljadest ilma ärritavate lisanduseta. Hästi peeneks närimine ja parajus on kaks tähtsamat osa meie söömisel. Ka ei ole mitte hea rohkem süüa, kui kolm korda päewas, sest sellega jäetakse seedimiseks õige waheaeg. Toitu peab suus peeneks närima ja edasi-tagasi liigutama, et sülglega leotatud saaks, sest muidu koormatakse liiga kõhtu ja ta ei saa puhata. Umbes pooled haigused on seedimisriikete pärast. Kui perekonnas hinnatakse terwist, jõudu ja õnne, siis ei tarvitata jääl oafohwi, hiinateed, alkoholi ega tubakat.

Terwis oleneb ka korralikult ivereringivoolust ja see on siis, kui wiibitakse wärskes õhus ja tehakse liigutusi. Mida rohkem aega selleks pühendatakse, seda kasulikum on see terwisele. Keha peab ka mõistlikult ja korralikult riietatud olema. See ei ole liialdus, kui öelda, et igal aastal ajajanded noored tütarlapsed ja noored naised aastajale mitte wastaiva riietuse pärast enneaegselt hauda warietwad ehk eluaegselt wigafets jääwad. Sügawa rinnalõikega pluus, lühikesed seelikud, kitsad kingad ja floorisufad ei hoiu tuulsel ja külmal ajal külmetuse eest.

Aratarwitatud ainete eritamine on terwiseks ka väga tarwilik, samuti kui masinaid peab puhastatama ja õlitatama. Keha võib kõige paremini ja lihtsamini kahjulikkudest ainetest wabastada puhta wee joomise läbi söömise waheaegadel ja rohiem söömisega puutvilju, mis edendab korrapärase soole tühjenemist.

Hea ja wärstendaw uni on väga tähtis nii kehale kui waimule. Sfeëranis noortel peab magamisaeg kestma vähemalt kahesja tundi. Ei ole ühtegi kahtlust, et teha võib seda rohkem pingutustele wastu panna, mida rohkem une pääle rõhku pannakse. Et tänapäew piisilaste kahjulikkud mõjud on tõendatud, siis peab igale ühele selge olema, kui tähtis on suud ja hambaid puhtad hoida. Suurem hulk haiguseidusid satuwad suu kaudu kehasse ja palju nakkushaigusid olets piiratud, kui suud saaks päewas mõned korrad puhastatud.

Kriitiline aeg elus.

Niifugused ajad on arenewatel noortel, kui ka täiskaswanutel. Wahe on, et esimesed kasvawad kehaliiselt ja waimliiselt, kuna wiimastel hakkab elu jõud kahanema. Mõlemad olukorrad wajawad iseäralist tähelepanu. Lapsed tarwitawad toitust, mis kasvataks lihaste- ja kondikawa, nagu terawilju, kaunwilju ja pähklaid. Lapsed ei taha heameelega lihatoitust ja neile ei pea ka lihatoitust pakutama. Kui juba loomulik maitse on rikunud, siis maitsewad neile ka lihatoidud. Lastele ontagu toitust, mida nad võiwad ka peeneks närida. Sihtsus ja parajus toitluses on alati peatingimine. Peab aega ja waeuwa lubama, et lastele õpetada nina läbi hingama. Kui see on takistatud, siis peab arstlikult abi antama. Salasääred peawad jahedatel aegadel soojalt ja mõnufalt riietatud olema, sest kerge riietus on ka paljude lastehaiguste põhjusiks.

Täiskaswanute terwisline hädaoht seisab sage-dasti liigsöömisel ja puudulises liigutuste tegemises. Neljastkümnest kuni wiiekümne eluaastani hakkab kaduma erkus, et weel harjutataid liigutusi teha, kuna toidu wastuwõtu tarwidus wäheneb ühtlasi. Selle tagajärjel kõrgeneb ivererõhumine, mis kutsub esile südamenõrkuse, halwatuise ja teised jannased haigused. Sage-dasti kõrgeneb ka selles wanaduses närwiõud, kas suurte pingutuste ehk mittekorraliku eluviisi tagajärjel.

Wanemate eesmärk peab olema oma lapsi kannatlikus ja lootusrikkas meeleolus harjutada ja kasvataada ning kaotada lastes leppimatuse kalduwused. See on nende parastiseks eluks suureks õnnistuseks.

Omaabi terweolemises.

Minult wähesed inimesed mõistawad, misjulgust mõju awaldab meeleolu terwise pääle. Närwide jõud aitab palju, kui oma tahtejõudu tarwitatakse ja julgelt haiguste ja nõrkuste wastu wälja astutakse. Paljud jääwad haigeks just sellepärast, et nad ufuwad, et ei suuda esiletulnud raskusi võidta. Kui nad niifuguseid mõtteid püütaks kõrwaldada ja hoolitseks rohkem puhtuse eest, siis leiaks nad kohe, et nende terwis on paranenud ja nendel on küllalt wärskust ja elujõudu.

Lõpuks olgu siin weel nimetatud, mis perekonnas õnneks kõige tähtsam on. See on nimelt, et iga perekonnaliige peaks püüdma tegutseda ühise perekonna huwidel kasuks. Tihti tullaakse arusaamisele alles siis, kui omakasupüüdlised tujud ja talitused perekonna rahu ja hea käekäigu on ära rikkunud. Sellepärast peab selle pääle erilist rõhku panema, et mitte kõrgemat eesmärki, mis on aus ja ilus, omis mõtteis ja filmis ei kaotata. Õnnelikkus on selle perekonna oja, kus ollakse terwed ja ühesmeeles ja kes elab ka teistele õnnistuseks.

Dr. W. R.

Bäewasündmused ajamärgidena.

Milleks konverentsid!

Maailm on hädaohus. Suhtuvad on oma alamate eest vastutavad. Püütakse leida iga-fuguseid väljapääsuteid. Üks riik aga ei võdi teise teguviisi lubada, üks kaestab teist. Nii on rahvad sunnitud uuesti relvadega jõudu proo-ivima. Sõjad on näidanud, mis ühel õigus teha ja teisel mitte.

Maailmasõda on rahvaid laastanud. Kon-verentsid lahendavad võõlaprobleeme. Hiljuti lõpetas teine Haagi konverents oma tegevuse. On võimalik, et saäl ülistatud „rahu“ jääb ai-nult teksti täiteks, nagu tähendas konverentsi esi-mees ise omas lõpukõnes. Õigus on igitagi küsi-tav. Kardetakse tulevikusõda ja püütakse selle eest hoiduda, sest ta lahtipuhkemine näib olevat paratamatu. Maailm on sellepärast ahastuses ja ilma nõuta. Iga riik kindlustaks end ja suuren-taks oma vägesid, aga jõud ei luba enam, sest moodne tehniline varustus läheb liig kalliks. Mõned riigid panevad jooksu võlja oma viimase. Nõrgem kardab tugevamas oma waenlast. Tahet-akse kasutada veel viimast võimalust, ja see on, saavutada kokkuleppeid, et piirata väesuurenduse võidistlust. Selleks on konverentsid.

Wäewähenduse konverentsi on paljugi pee-tud, kuid need pole veel kedagi julgustanud. Lõpsemateks võidistlajateks on kujunenud mereriigid. Et waenutuid takistada, algatas Briti peaminis-ter Macdonald läbirääkimisel Ameerika Ahiisrii-tide presidendiga merekonverentsi mõtte. Sa nüüd ollaksegi nii kaugale jõutud, et 21. jaanuaril k. a. astus kokku Londoni merekonverents, millest oia-wõitjad oli viis suurriiki: Inglismaa, Ameerika, Itaalia, Prantsusmaa ja Jaapan. Arvamiskoos-olekul võitajid osavõitivad esitajad omaltpoolt rahu. Aga ometi pole võimalik kindlustada ühtegi rahu, sest „mis saab teistest suurriikidest, kes osa ei võta“, oli esimeseks kahtluseks.

Konverentsid on waenulikkude poolte kindlus-tamiseks. Ei tühistata nende rahutõotused seda, mis kindla prohibeti-õna järgi varsti peab tu-leva. „Sest kui veldakse: rahu, ja pole ühtegi häda, siis tuleb äkiline hukatus.“ H. P.

Kui palju teeli räägitakse maaferal.

On küsitav, kas võdi üldse teada, kui palju meie maaferal on räägitavaid teeli. On katjutud muretsema statistilisi andmeid selle kohta maade-ja rahvusteaduse abil, kuid saadud arvud on veel jooksu kõikutavad ja olenevad sellest, mis-fugune tähendus antakse erinevatele murrakutele, kas neid ühes arvatakse võdi mitte. Ühe hiljutise arvestamise järele, mida ka usutatakse võdi pi-dada, on olemas 2796 keelemurret. Peakeelemur-deid, millede arv 680, jagunevad maailmajagude vahel järgmiselt: Euroopas — 48, Aafrias — 153, Aafrikas — 118, Bõhja- ja Lõuna-Ameeri-ka — 424 ja saarestikkudel — 117. Muidugi mõista on keeleteadusel sellel alal veel suur üles-anne lahendada.

Paljud vähemad rahvad saavivad oma suure-mate hõimrahvaste keelest aru, ja see võimaldab ka eivangeeliumi kuulutamise kõigele maailmale, jugharudele ja keelele.

Mormoonlaste juurekastiv.

Mormonism (kristlikust õpetusest kõrvale kal-duv usulahk) pole veel kaugelgi mitte kadumas. Ühes aruandes näitas Dr. Carrol, 25 tuhande liikmelist juurekastivu 1928. aastal. Viimase 25 aasta jooksul on nende kogudus suurenenud kahe-kordseks ja praegu on neil liikmeid 670 tuhande ümber. Peaaegu kõik liikmed on varem olnud krist-likutes usuühingutes.

Buddismi ülistamine,

Üks suurem buddistiline usulahk plaanitseb oma mõtet teostada nii Ameerikas kui ka Euroo-pas. Läänemaa rahvaid tahetakse idamaa rah-vaste kultuuriga tutvustada, neid jaapanlaste, birmlaste ja siiamlaste usku tuua. Sa paljudel „kristlastel“ Euroopas ja Ameerikas ei ole ka midagi selle vastu. Igal pool on tal leivitajaid ja sellel on palju poolehoidjaid. Lõpupoolest pole ka juurt vahet üldise kiriku „jumalateenistuse“ ja moodsaate buddistlike koosolekute vahel.

Üksik nr. 20 senti.

Wäljaandja: S. P. Adw. K. Eesti Liit. Tellimised kui ka rahasaadetused saata Amanda Nuka'le, Merepuiestee nr. 14-a Tallinnas.

Wastutaw toimetaja: M. Wärengrub, Merepuiestee nr. 14-a, Tallinnas.

Tegevad kaastöölised: E. Niffar; Ed. Mägi; Ed. Key.

Tallinna Eesti Kirjastus-Ahijuse trükitoda, Pilt tän. 2. 1930.